

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**УПРАВЛІНСЬКІ ПАРАДИГМИ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТА ІНКЛЮЗИВНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

**MANAGEMENT PARADIGMS OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT AND INCLUSIVE ECONOMIC GROWTH**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 29-30 листопада 2023 р.)**

Суми
Сумський державний університет
2023

*Рекомендовано вченою радою
навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту
(протокол № 4 від «08» грудня 2023 р.)*

E45 Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» / за заг. ред.: І. І. Рекуненка, В. В. Сулим. Суми : Сумський державний університет, 2023. – 404 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управлінські парадигми сталого розвитку та інклюзивного економічного зростання» містять результати наукових досліджень, пов'язаних з актуальними проблемами науки і практики управління та застосуванням інклюзивного підходу до їх вирішення для досягнення цілей сталого розвитку.

Для науковців, аспірантів, студентів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідних і проектних організацій, комерційних фірм і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Management paradigms of sustainable development and inclusive economic growth" provide the results of scientific research related to the current problems of management science and practice and the application of an inclusive approach to their solution in order to achieve the goals of sustainable development.

For scientists, PhD students, students, representatives of state authorities and local self-government bodies, research and project organizations, commercial companies and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК 005.8:502.131.1(063)

© Колектив авторів, 2023

© Сумський державний університет, 2023

ЗМІСТ

<i>Софія Молочко</i>	Особливості застосування технологічних	
<i>Інга Мірошинченко</i>	Інновацій у туристичному бізнесі	11
<i>Інна Балагуровська</i>	Гуманістичне лідерство для досягнення цілей сталого розвитку	13
<i>Бондар Ю.А.</i>	Шляхи та методи підвищення	
<i>Дар'я Новак</i>	конкурентоспроможності в готельному бізнесі	16
<i>Марина Шевчун</i>	Особливості інноваційного розвитку роздрібної	
<i>Алла Безус</i>	торгівлі в Україні	20
<i>Оксана Яковлева</i>	Цифрова безпека в контексті надання електронних послуг на місцевому рівні	22
<i>Ірина Федулова</i>	Розвиток цифрової економіки в Україні	24
<i>Іван Макачук</i>		
<i>Anastasiia Krasnonos</i>	Management of organizations for sustainable	
<i>Anastasiia Niesheva</i>	development: challenges and opportunities	28
<i>Варакін Дмитро</i>	Формування і управління бізнес-процесами в іт- компаніях: стратегічний підхід та метрики ефективності	31
<i>Yuliia Hrytsai</i>	Communication features in technical support during	
<i>Svitlana Tarasenko</i>	the sale of medical equipment	33
<i>Дмитро Клиновий</i>	Природні активи у територіальній економіці.....	36
<i>Ірина Петровська</i>		
<i>Валентина Самодай</i>	Впровадження концепції менеджменту якості	
<i>Юлія Яценко</i>	(TQM).....	39
<i>Валентина Самодай</i>	Оптимізація ефективного функціонування системи	
<i>Іслам Лисий</i>	управління якості на підприємстві	41
<i>Владислав Загорко</i>	Особливості використання інструментів управління	
<i>Валентина Самодай</i>	якістю	44
<i>Костянтин Циганок</i>	Недостовірна класифікація товарів за УКТ ЗЕД та її	
<i>Тетяна Чорна</i>	наслідки	47
<i>Андрій Лизогуб</i>	Основні напрями розвитку системи публічного управління та адміністрування	50
<i>Юлія Матвєєва</i>	Вплив фінансових інструментів на процеси	
<i>Галина Сурмай</i>	перетворення відходів в енергію	53
<i>Дем'яненко Н. В.</i>	Особливості підприємницької діяльності як	
<i>Іван Штик</i>	складного й багатопланового процесу	57
<i>Вікторія Кудря</i>		
<i>Алла Світлична</i>	Розвиток фрілансу як широко розповсюдженої	
<i>Владислав Передера</i>	форми самостійної зайнятості	61
<i>Ханлар Махмудов</i>	Брендинг як персоніфікація продукту бізнесу	65
<i>Віктор Кривошея</i>		
<i>Владислав Шамрай</i>		

<i>В'ячеслав Бурименко</i>	Механізм управління інноваційними процесами торгівельного підприємства	69
<i>Яна Кобушко</i>	Удосконалення процесу рекрутингу на виробничих підприємствах України	71
<i>Тетяна Голик</i>	Public health as an aspect of modern urban public policy	74
<i>Oleksii Demikhov</i>		
<i>Sirle Salmistu</i>		
<i>Nadiia Demikhova</i>		
<i>Дар'я Гапієнко</i>	Актуальні теорії мотивації у системі стимулювання праці персоналу	77
<i>Посилкіна О.В.</i>	Впровадження моделі економічного управління в закладах охорони здоров'я в умовах їх переходу на нові умови господарювання	79
<i>Бушуєва В.Ю.</i>		
<i>Інна Бондарчук</i>	Економіко-правовий механізм природокористування.....	83
<i>Вікторія Дехтярчук</i>		
<i>Світлана Капран</i>		
<i>Тетяна Гусаковська</i>	Особливості управління кар'єрним зростанням персоналу організації в сучасних умовах	87
<i>Марина Малець</i>	Вплив митної політики на зовнішньоекономічну діяльність підприємств України	89
<i>Олена Костюнік</i>		
<i>Вікторія Сухоцька</i>	Менеджмент персоналу в банківській установі	91
<i>Наталія Стоянець</i>		
<i>Андрій Дудченко</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства	93
<i>Віталій Андріяшев</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент інноваційної діяльності аграрного підприємства	95
<i>Микола Придуха</i>		
<i>Наталія Стоянець</i>	Менеджмент підприємств будівельної галузі	97
<i>Сергій Чугай</i>		
<i>Юлія Матвєєва</i>	Особливості промоції зелених енергетичних інновацій у світовій практиці	99
<i>Вадим Желіба</i>		
<i>Людмила Борян</i>	Виклики та завдання сучасного менеджменту	103
<i>Анна Гаман</i>		
<i>Віталій Баранов</i>	Управління трудовими ресурсами організації на основі використання технологій штучного інтелекту	105
<i>Анна Назаренко</i>		
<i>Вікторія Борщ</i>	«Запас» людського капіталу в галузі охорони здоров'я: дефініція та вимір	109
<i>Михайло Данилко</i>		
<i>Ірина Цілюрик</i>	Управління ресурсним потенціалом підприємства...	115

<i>Олексій Жмаєв</i>	Методи подолання опору у процесі запровадження	
<i>Ія Дегтярьова</i>	електронного документообігу	117
<i>Юрій Рагозін</i>	Підходи та методи оцінювання ефективності	
<i>Ія Дегтярьова</i>	діяльності будівельної організації	120
<i>Юрій Лихвар</i>	Підходи до формування організаційної структури	
<i>Ія Дегтярьова</i>	будівельної компанії	126
<i>Nataliya Stoyanets</i>	Improving the effectiveness of existing management	
<i>WU Yiyang</i>	methods of the organization	129
<i>Nataliya Stoyanets</i>	International cooperation and European integration:	
<i>Fu Baoer</i>	innovative dimension	132
<i>Роман Мірошник</i>	Перспективи розвитку малого та середнього	
<i>Соломія Кушпір</i>	бізнесу в умовах воєнного стану в Україні	135
<i>Валентина Ізбаиш</i>	Інтеграція принципів екологічного менеджменту в	
<i>Віктор Кушнірук</i>	економічні стратегії підприємств для сталого	
	розвитку	137
<i>Олександр</i>	Вплив вертикальної диверсифікації на	
<i>Старовойтов</i>	резильєнтність підприємства електронної комерції..	141
<i>Леся Рибалко-Рак</i>	Методи дослідження якості послуг при прийнятті	
<i>Софія Білецька</i>	управлінських рішень на підприємстві	143
<i>Денис Грунін</i>		
<i>Михайло Коломієць</i>	Деякі аспекти управлінської діяльності на	
<i>Олена Хачатурян</i>	підприємстві	145
<i>Роман Мигалюк</i>	Забезпечення особистісного і професійного	
<i>Ія Дегтярьова</i>	розвитку членів команд як чинник успішності	
	компанії	147
<i>Павло Панченко</i>	Друге життя старої електротехніки	151
<i>Гіржева Ольга</i>	Організація зв'язків з громадськістю: роль у	
	формуванні іміджу підприємств та сучасні	
	тенденції розвитку.....	154
<i>Довгенко Я. О.</i>	Сучасна система управління результативністю	
<i>Токарев Б. Р.</i>	підприємства	156
<i>Ірина Тернова</i>	Особливості прийняття управлінських рішень топ-	
<i>Дмитро Безбородий</i>	менеджерами в умовах економічної нестабільності	162
<i>Ліна Стороженко</i>	Демократія участі: сучасні виклики.....	166
<i>Mariya Sira</i>	Aligning management with ai: advancing sustainable	
	development	168
<i>Юлія Матвєєва</i>	Реалізація енергоефективних проєктів у міському	
<i>Михайло Смик</i>	благоустрої	171

<i>Mayboroda Tetiana</i>	Analysis of the current state of development of	
<i>Vertsiuk Illia</i>	advertising projects on the meat market in ukraine	175
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Формування інвестиційної привабливості	
<i>Микола Личак</i>	зовнішньо-економічних проєктів	178
<i>Яна Довгенко</i>	Особливості ризик – менеджменту страхових	
<i>Людмила Яременко</i>	компаній України	180
<i>Тетяна Козарь</i>	Організація професійного навчання з підвищення	
	кваліфікації державних службовців в Україні	184
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Організаційно-структурні перетворення у системі	
<i>Костянтин</i>	адміністративного менеджменту приватного	
<i>Паржсин</i>	медичного закладу тов «САНА – МЕД».....	187
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Якість надання адміністративних послуг на	
<i>Вікторія Козак</i>	регіональному і місцевому рівнях в Україні	191
<i>Андрій Андрєєв</i>	Ефективне управління персоналом в умовах	
	непередбачуваних змін та нестабільності	195
<i>Ірина Новік</i>	Комерційна таємниця як одна зі складових успіху	
<i>Ірина Андрощук</i>	економічної безпеки бізнесу	197
<i>Вадим Лук'янихін</i>	Теоретичні основи управління персоналом в	
<i>Віктор Садовничий</i>	організації: дефініції, класифікація та роль	200
<i>Олександра Кужур</i>	Теоретичні основи взаємодії з клієнтами у бізнес-	
<i>Ігор Хоменко</i>	середовищі	204
<i>Олена Лук'янихіна</i>	Вдосконалення системи управління митними	
<i>Олександр Бондар</i>	ризиками в процесі європейської інтеграції України	208
<i>Костянтин</i>	Особливості надання освітніх послуг в умовах	
<i>Гриценко</i>	діджиталізації суспільства та освіти.....	212
<i>Олександр</i>		
<i>Островський</i>		
<i>Katarzyna</i>	Cognitive technologies for SMART CITY	215
<i>Postrzednik-Lotko</i>		
<i>Людмила Гусарчук</i>	Інноваційні принципи успішного менеджменту в	
	галузі водневої енергетики, як пріоритетна	
	складова концепту національної безпеки України...	217
<i>Андрій Коваленко</i>	Феномен резильєнтності в контексті цілей сталого	
<i>Оксана Сакаль</i>	розвитку.....	221
<i>Ihor Vakulenko</i>	Scaling up energy innovations in Ukraine in the	
<i>Svitlana Medvid</i>	context of war and beyond	224
<i>Меженська В.О.</i>	Науково-практичні підходи до формування і	
<i>Посилкіна О.В.</i>	управління корпоративною культурою у закладі	
	охорони здоров'я	226

<i>Вікторія Мартинець</i>	Впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в контексті цілей сталого розвитку.....	229
<i>Едуард Богдан</i>	Проектний менеджмент як основа розвитку будівельної галузі	231
<i>Антон Золотарьов</i>	Особливості управління сучасними вищими навчальними закладами	233
<i>Юлія Матвєєва</i>		
<i>Катерина Загоруйко</i>		
<i>Світлана Рибальченко</i>		
<i>Iuliia Myroshnychenko</i>	Beyond direct impacts: using system dynamics to capture the consequences of the clean energy transition	235
<i>Катерина Мальцева</i>	Самоорганізація населення в системі місцевого самоврядування	239
<i>Юрії Бакал</i>	Використання методу сценаріїв при оцінці ризиків господарської діяльності закладу охорони здоров'я	241
<i>Яна Деренська</i>	The essence and concept of production organization.	
<i>Anastasiia Karepina</i>	system approach to the organization of production	243
<i>Anastasiia Niesheva</i>	Crafting a positive public image: strategic approaches to managing the perception of employees in local self-government bodies.....	246
<i>Nelya Verbitska</i>		
<i>Svitlana Rybalchenko</i>		
<i>Софія Журило</i>	Антикризове управління на підприємстві і методи запобігання кризи	248
<i>Анастасія Маркіна</i>	Роль формування партнерських відносин у місцевому економічному розвитку	252
<i>Марина Волосюк</i>	Розробка стратегії економічного відновлення та розвитку Сумщини	255
<i>Тарас Савченко</i>		
<i>Світлана Ткачова</i>	Удосконалення стратегічного планування розвитку регіонів України.....	259
<i>Катерина Борисова</i>		
<i>Алекс Нусєйр</i>	Особливості менеджменту персоналу медичних закладів в умовах воєнного стану та кадрових обмежень	262
<i>Kamilė Medekytė-Žydelė</i>	An investigation into the development of an environmental management accounting system tailored for companies providing intellectual	
<i>Andželika Nariūnaitė</i>	services.....	265
<i>Katažyna Basiulis</i>		
<i>Олександр Павлов</i>	Комплементарна управлінська парадигма інклюзивного розвитку об'єднаних територіальних громад та районів України	269

<i>Вуйченко М.А.</i> <i>Яроміч М.М.</i>	Роль управління соціальним розвитком персоналу підприємств в формуванні трудового потенціалу країни	274
<i>Ольга Давидюк-Потужна</i> <i>Олена Павленко</i>	Принципи організації первинної медичної допомоги	277
<i>Олександр Бондар</i> <i>Віктор Виноградчий</i>	Ефективність міжнародної співпраці в управлінні митними ризиками	279
<i>Максим Алексєєв</i> <i>Микола Небава</i> <i>Марія Бойко</i>	Роль цифрових технологій в оптимізації логістичних процесів у фармацевтиці	282
	Методи аналізу маркетингової діяльності на підприємстві: ключ до успіху у сучасному бізнесі.....	284
<i>Катерина Пасько</i> <i>Георг Рекуненко</i>	Управління персоналом в органах державної влади.....	289
<i>Олександр Сухой</i> <i>Ія Десятьова</i> <i>Тетяна Жолуденко</i> <i>Корж М. В.</i>	Ключові функції для формування ефективної корпоративної культури в ІТ компаніях в Україні... Обмеження та можливості впровадження інновацій до комплексу маркетингу на фармацевтичному ринку	291 294
<i>Ольга Євтушенко</i>	STAY-інтерв'ю як інструмент підтримки та зміцнення команди.....	298
<i>Izabela Marszalek-Kotzur</i> <i>Юлія Дзюбан</i>	Artificial intelligence and organizational management.. Особливості антикризового менеджменту в умовах війни	300 303
<i>Бобонець Є.С.</i> <i>Ольга Гіржева</i> <i>Ольга Ігнатенко</i>	Теоретичні аспекти у сфері публічного адміністрування	305
	Особливості управління товарною лінійкою компанії та ренеймінгу портфелю продуктів в сучасних умовах.....	308
<i>Вячеслав Мельник</i> <i>Ія Десятьова</i>	Підходи до забезпечення працевлаштування осіб без досвіду роботи, в іт-компанії в умовах кризової ситуації на ринку ІТ	311
<i>Ірина Тернова</i> <i>Аліна Маліновська</i> <i>Світлана Бабич</i> <i>Дмитро Ілясов</i>	Інформаційне забезпечення процесів управління в органах державної влади..... Формування системи стратегічного управління на основі інформаційної бази даних організації	315 323

<i>Світлана Бабич</i>	Формування та реалізації стратегічного управління	
<i>Андрій Крайній</i>	розвитком підприємства в умовах цифровізації.....	326
<i>Світлана Бабич</i>	Організаційна структура в системі управління	
<i>Марія Завада</i>	сучасним підприємством	329
<i>Єлизавета Кічігіна</i>	Формування стратегії розвитку іміджу закладів освіти.....	332
<i>Карина Юзефович</i>	Використання штучного інтелекту для оптимізації управлінських процесів	335
<i>Tetyana Mayboroda</i>	Common challenges encountered by emerging	
<i>Daniela Chumakova</i>	organizations	338
<i>Володимир</i>	Пріоритети системи управління інноваційним	
<i>Ціпуринда</i>	розвитком підприємства	341
<i>Олексій Деміхов</i>	Дослідження сучасної політики управління	
<i>Артем Барикін</i>	соціальним розвитком в Польщі (м. Познань) та можливості застосування її підходів в Україні.....	345
<i>Марія Мінченко</i>	Збутова політика підприємства: практичні аспекти	
<i>Тетяна Болотна</i>	використання соціальних мереж	349
<i>Тетяна Майборода</i>	Проектний підхід в управлінні територіальними	
<i>Тимур Саченко</i>	громадами базуючись на методологіях Р2М та РМ..	352
<i>Віталій Нестерук</i>	Актуальність дистанційних та гібридних моделей управління організаціями в контексті інформаційних технологій	355
<i>Вероніка Приходько</i>	Використання сучасних технологій в управлінні персоналом молочних підприємств	358
<i>Руслан Мугутдінов</i>	Особливості управління проектами в сфері	
<i>Денис Смоленніков</i>	інтелектуальних розваг: вітчизняний та місцевий досвід	363
<i>Юлія Опанасюк</i>	Управління інвестиційною привабливістю	
<i>Сергій Кашка</i>	підприємств водопостачання при повоєнному відновленні.....	365
<i>Катерина Кравцова</i>	Роль публічного управління та адміністрування у підвищенні системи мотивації викладацького складу у закладах вищої освіти.....	368
<i>Олена Заворотна</i>	Розробка заходів щодо удосконалення надання амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню...	372
<i>Супрун Богдана</i>	Удосконалення системи мотивації та оплати праці на підприємствах	374

<i>Тетяна Бондар</i>	Особливості планування міжнародного проекту.....	376
<i>Владислав Тимошенко</i>		
<i>Тетяна Майборода</i>	Новели законодавства щодо спрощення процедури надання адміністративних послуг	379
<i>Анастасія Пушкарь</i>	Соціальні інновації в Україні: виклики та перспективи.....	381
<i>Вікторія Сулим</i>	Особливості системи менеджменту підприємства медичної галузі (на прикладі комунального некомерційного підприємства «Новгород-Сіверська центральна міська лікарня» імені І. В. Буяльського).....	384
<i>Арсен Мяус</i>		
<i>Катерина Логінова</i>	Теоретичний аспект формування системи управління фінансово-економічною безпекою	386
<i>Ольга Шульга</i>	Реалізація корпоративної соціальної відповідальності в Україні	389
<i>Ірина Музира</i>	Удосконалення системи управління підприємством у сфері оптової торгівлі твердим, рідким, газоподібним паливом (на прикладі ТОВ «ПЕТРОЛ ІЮКРЕЙН»).....	392
<i>Світлана Тодорова</i>	Значення комунікативних якостей сучасного керівника.....	394
<i>Ольга Дромашко</i>	Підготовка викладачів до екологічної грамотності: подолання прогалін в екологічній освіті.....	397
<i>Яна Півоварова</i>	Управління прибутком туристичних компаній в умовах сезонності	399
<i>Бондар Ю.А.</i>		
<i>Liudmyla Saher</i>	Assessment approaches of inclusive growth	402

ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Ізбаш Валентина Миколаївна,
здобувачка вищої освіти групи ЕК 3/1,
Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв,
науковий керівник: Кушнірук Віктор Степанович,
к. е. н., доцент,
Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв*

Актуальність сучасного управління економічними системами в рамках інтеграції сталого розвитку обумовлена наростаючою важливістю екологічних проблем, зростаючими соціальними нерівностями та загрозами економічної нестабільності у сучасному світі. Парадигма сталого розвитку стає невід'ємною, оскільки вона сприяє забезпеченню балансу між цими аспектами, пропонуючи стратегії, спрямовані на збереження природних ресурсів, покращення якості життя та стійке економічне зростання. Розв'язання цих проблем вимагає новаторських підходів до управління, зокрема залучення глобальних ініціатив, впровадження інноваційних технологій та зміни у споживчих практиках. Це робить дану тему надзвичайно актуальною для підприємств, урядів та суспільства в цілому.

В даному контексті важливо зазначити, що інтеграція принципів екологічного менеджменту в економічні стратегії підприємств є необхідною не лише для дотримання етичних та соціальних стандартів, а й для забезпечення конкурентоспроможності та стійкості в умовах сучасного ринкового середовища.

Сталий розвиток – це процес розвитку, який гарантує задоволення потреб сучасного покоління, не завдаючи шкоди майбутнім поколінням. Досягнення сталого розвитку підприємства відбувається за допомогою гармонізації трьох ключових компонентів діяльності кожного суб'єкта [1]:

➤ соціальний компонент включає урахування можливих викликів у керуванні персоналом та створення високоякісної системи, спрямованої на підтримку стабільності в культурній і соціальній сферах;

➤ економічний компонент передбачає підвищення показників ефективності шляхом раціонального використання природних ресурсів та оптимізації бізнес-процесів у компанії;

➤ екологічний компонент фокусується на збереженні цілісності та захисті фізичних і біологічних систем природи за допомогою впровадження екологічно спрямованих виробничих процесів, а також розвиток корпоративної та соціальної відповідальності.

Зв'язок між цими компонентами пояснюється тим, що підвищення економічної ефективності само по собі не вирішує проблем, що виникають у соціальній сфері, і не гарантує досягнення екологічної стійкості. Концепція сталого розвитку, у якій поєднуються соціальні, економічні та екологічні аспекти діяльності підприємства, пропонує інтегрований підхід, який забезпечує рівновагу між цілями у сферах соціального розвитку, економіки та збереження природи. Цей підхід включає в себе взаємозв'язок і взаємодію цих складових, включаючи узгодженість темпів економічного зростання та відновлення природних ресурсів.

Сучасний економічний розвиток відбувається в умовах глобальної екологічної кризи, яка є наслідком людської діяльності і впливу технологічних факторів. Вплив підприємницької діяльності на навколишнє середовище досягає критичного рівня, і ця екологічна криза може призвести до глобальної катастрофи. Така ситуація вимагає перегляду та переосмислення взаємодії між сучасними виробничими процесами та навколишнім середовищем. Також необхідно розробити нові підходи до управління підприємствами в екологічному контексті для мінімізації негативного впливу на природу [2].

Практичне втілення принципів екологічної усвідомленості тісно пов'язане з державним регулюванням у галузі природокористування. Державна екологічна політика має базуватися на стабільній системі законів, нормативів і актів, але в сучасних умовах вона також повинна бути гнучкою, готовою швидко реагувати на зміни в навколишньому середовищі і пристосовуватися до складних змін в ньому.

Напрямок підприємств на охорону навколишнього середовища в багатьох країнах світу призвів до того, що галузі виробництва стали одними з найбільш розвинених і конкурентоспроможних на сучасному етапі. Зросла популярність екологічно чистої продукції, за яку споживачі готові платити високі ціни, що сприяє її успішному розповсюдженню на ринку [4].

Фактори, що впливають на еколого-економічну систему, є різноманітними та мають змінливий характер. Це породжує питання щодо забезпечення стійкості та сталого розвитку еколого-економічної системи. З огляду на надмірне забруднення навколишнього середовища при відсутності ефективних централізованих міжнародних, національних і регіональних механізмів управління, що включають необхідні заходи для обов'язкової відповідальності за його стан, стає актуальною необхідність створення ефективної системи управління стійкістю еколого-економічної системи на різних рівнях.

Управління стійкістю еколого-економічної системи включає комплекс інструментів, принципів та механізмів управління на різних рівнях ієрархії.

Ці засоби спрямовані на збереження структури цієї системи, підтримку її функціонування та здатність до розвитку [3].

Метою впровадження екологічного менеджменту є зменшення негативного впливу бізнес-діяльності на навколишнє середовище та досягнення високого рівня екологічної безпеки у виробничих та споживчих процесах, пов'язаних з продукцією та послугами, що надаються підприємством. Важливо, щоб ці завдання були сумісні з іншими пріоритетними цілями підприємства, включаючи забезпечення його поточної та довгострокової конкурентоспроможності. Один із компонентів системи екологічного менеджменту включає у себе аналіз впливу запланованих і реалізованих проектів підприємства на навколишнє середовище, охоплюючи як екологічні, так і економічні аспекти. Екологічний аспект враховує характер, масштаб, інтенсивність, ймовірність та тривалість впливу на навколишнє середовище, в той час як господарські аспекти включають оцінку можливостей нормативного регулювання, проблеми вимірювання впливу та витрати на ці вимірювання.

Впровадження комплексного підходу для формування конкурентних переваг підприємств може приймати різні форми. Інтегрований підхід передбачає, що впровадження системи екологічного управління на підприємстві повинно базуватися на добровільності. Замість створення нових підрозділів, рекомендується підвищувати рівень відповідальності і свідомості колективів та окремих співробітників стосовно охорони навколишнього середовища [4].

Основні принципи сталості еколого-економічного розвитку можна узагальнити наступним чином [5]:

➤ принцип остороги (передбачає збереження поточного стану навколишнього середовища для запобігання незворотнім або потенційно небезпечним змінам);

➤ принцип «передбачати та запобігати» (відзначається тим, що передбачення та запобігання мають більш економічну вигоду і менший ризик порівняно з необхідністю виправлення збитків навколишньому середовищу після їх виникнення);

➤ принцип збереження рівноваги між використанням ресурсів та рівнем забруднення (передбачає використання ресурсів на рівні, який буде відновлений природними екосистемами, і контроль обсягів забруднень);

➤ принцип збереження природних ресурсів на поточному рівні;

➤ принцип консервованого використання землі (передбачає запобігання зростанню інтенсивності використання земельних ресурсів);

➤ принцип «забруднювач сплачує» (визначає, що особа або організація, яка спричиняє забруднення, повинна відшкодувати повну вартість завданого екологічного збитку).

Кожен відповідальний підприємець повинен розробляти та реалізовувати свою діяльність, зосереджуючись на збереженні екологічної безпеки. Це включає в себе реалізацію заходів для зменшення техногенного впливу підприємства на навколишнє середовище, впорядкування системи утилізації відходів, планування раціонального використання обмежених та не відновлюваних ресурсів. Також важливо забезпечити відновлення відновлюваних ресурсів та ретельно розглядати інші аспекти, пов'язані із особливостями конкретного підприємницького підприємства.

Інтеграція принципів еколого-економічної сталості підприємств є важливим завданням для сучасного суспільства. Такі підприємства стають більш конкурентоспроможними, відповідаючи вимогам ринку та покладаючи акцент на дбайливе ставлення до навколишнього середовища. Також сприяє підвищенню іміджу підприємства та його соціальної відповідальності. Для досягнення цих цілей важливо розробляти та впроваджувати екологічні політики та процедури, які регламентують діяльність підприємства з точки зору екологічної безпеки, формувати екологічну культуру серед працівників і інформувати громадськість про екологічні ініціативи підприємства.

Список використаних джерел

1. Лазоренко Т. В. Сталій розвиток як основа економічного зростання підприємства // Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. II міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (22 квітня 2021р.). КПІ. Київ, 2021. С. 90-91. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/230477>.

2. Товкач Є. Ф., Орловська А. В., Кірейцева Г. В. Принципи еколого-економічного розвитку підприємств в умовах глобалізації // Сталій розвиток країни в рамках Європейської інтеграції : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених (м. Житомир, 12 листопада 2020 р.). Житомир, 2020. С. 62. RL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/stalij-rozvytok2020_n.pdf.

3. Святовец І. П. Модель управління стійкістю еколого-економічної системи підприємств // Розвиток економіки України в нових реаліях міжнародних відносин: збірник матеріалів студентської науково-практичної Інтернет конференції. КНЕУ. Київ, 2022. С. 99-101. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/Zbirnik_Conference_07.12.2022/22_5737_2022.pdf.

4. Минич Ю. В., Суржик Ю. О. Впровадження екологічного менеджменту на підприємствах. *Економічні науки*. 2021, Вип. 97 Т.9. С.57-60. DOI:10.32839/2304-5809/2021-9-97-13

5. Чернова Т. Л. Еколого-економічні принципи сталого розвитку національної економіки. *Економіка та держава*. 2013. №5. С. 63-66. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2013/18.pdf